

ONDERZOEKSRAPPORT

Nederland zakt vier plaatsen op Human Capital Index: vaardigheden en kennis van oudere leeftijdscategorieën blijven onbenut.

Introductie

In het Human Capital 2015 report dat het World Economic Forum vandaag lanceert zijn 124 landen gerankt op basis van human capital: de kennis, vaardigheden en capaciteiten van de beroepsbevolking. Deze ordening vindt in hoofdlijnen plaats op basis van de volgende drie pilaren:

- Leren en werkgelegenheid (toegang tot onderwijs, onderwijsrendement, kwaliteit van onderwijs, en leren op het werk);
- Demografische kenmerken (participatie arbeidsmarkt, vaardigheden en opleiding van meerdere leeftijdsgroepen van de beroepsbevolking);
- Onbenut potentieel op het gebied van human capital.

Bij kenmerken van het onderwijs valt te denken aan de mate waarin de jonge beroepsbevolking in het land toegang heeft tot onderwijs, en aan de kwaliteit van onderwijsinstellingen. Voorbeelden van leren op het werk zijn trainingen voor medewerkers en managers, en interactie tussen medewerkers. Bij demografische kenmerken valt te denken aan de mate van diversiteit in leeftijd van mensen die participeren op de arbeidsmarkt. Bij de derde pilaar is het verschil in kaart gebracht tussen de huidige score op human capital en de maximaal haalbare score.

INSCOPE Research for Innovation van Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM) is partnerinstituut van het World Economic Forum (WEF) en heeft onder leiding van Henk Volberda, Professor of Strategic Management & Business Policy aan RSM de gegevens voor Nederland verzameld. De voornaamste bevindingen van The Human Capital Report 2015:

① Nederland daalt vier plaatsen in de ranking van het Human Capital Report 2015.

In de 2013-editie van het Human Capital Report stond Nederland op de 4e plaats. In de nieuwe ranking zakt Nederland vier plaatsen naar de 8^e positie (zie ook Tabel 1). Henk Volberda licht toe: “De beroepsbevolking van Nederland tot en met circa 54 jaar scoort relatief goed op vakmanschap. Zo hoort de kwaliteit van het Nederlandse onderwijssysteem tot de top-10 (positie 8), en zijn er relatief weinig tieners en mensen van begin twintig die geen onderwijs of trainingen volgen als ze niet werken (positie 7). Het aantal hoogopgeleide mensen in Nederland is relatief hoog en het aantal laagopgeleiden is relatief laag (zie ook figuur 1). Ook op het aantal inschrijvingen bij het beroepsonderwijs (7^e positie) en op het aantal hooggeschoolde werkenden tussen de 25 en 54 jaar oud (9^e positie) behoort Nederland tot de top-10. Daarentegen is de diversiteit in de vaardigheden van pas afgestudeerden relatief beperkt (49^e positie). Deze

relatief beperkte variëteit aan vaardigheden kan op termijn een gaan bedreiging vormen de Nederlandse economie om met succesvol met veranderen om te gaan. Talent, niet kapitaal, is de belangrijkste factor voor innovatie en concurrentievermogen van een land”

Volberda vervolgt: “De Nederlandse bevolking vanaf 55 jaar kent een relatief lage mate van deelname op de arbeidsmarkt en een relatief hoge mate van werkloosheid. Zo neemt de leeftijdsgroep 55 – 64 jaar de 65^e positie in op deelname op de arbeidsmarkt en de 70^e positie op de mate van werkloosheid. De leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder nemen op deze onderdelen achtereenvolgens de 101^e positie en 78^e positie in. De bevindingen van het Human Capital Report 2015 geven dus aan dat de kennis, talenten, en vaardigheden van in het bijzonder de Nederlandse bevolking vanaf 55 jaar oud niet volledig worden aangewend.” “Ook op het gebied van jeugdwerkloosheid (49^e positie) en arbeidsparticipatie van mensen tussen de 25 en 54 jaar oud (35^e positie) heeft Nederland nog een inhaalslag te maken,” aldus Volberda.

Tabel 1 – World Economic Forum (WEF) Human Capital Report 2015 Top 10

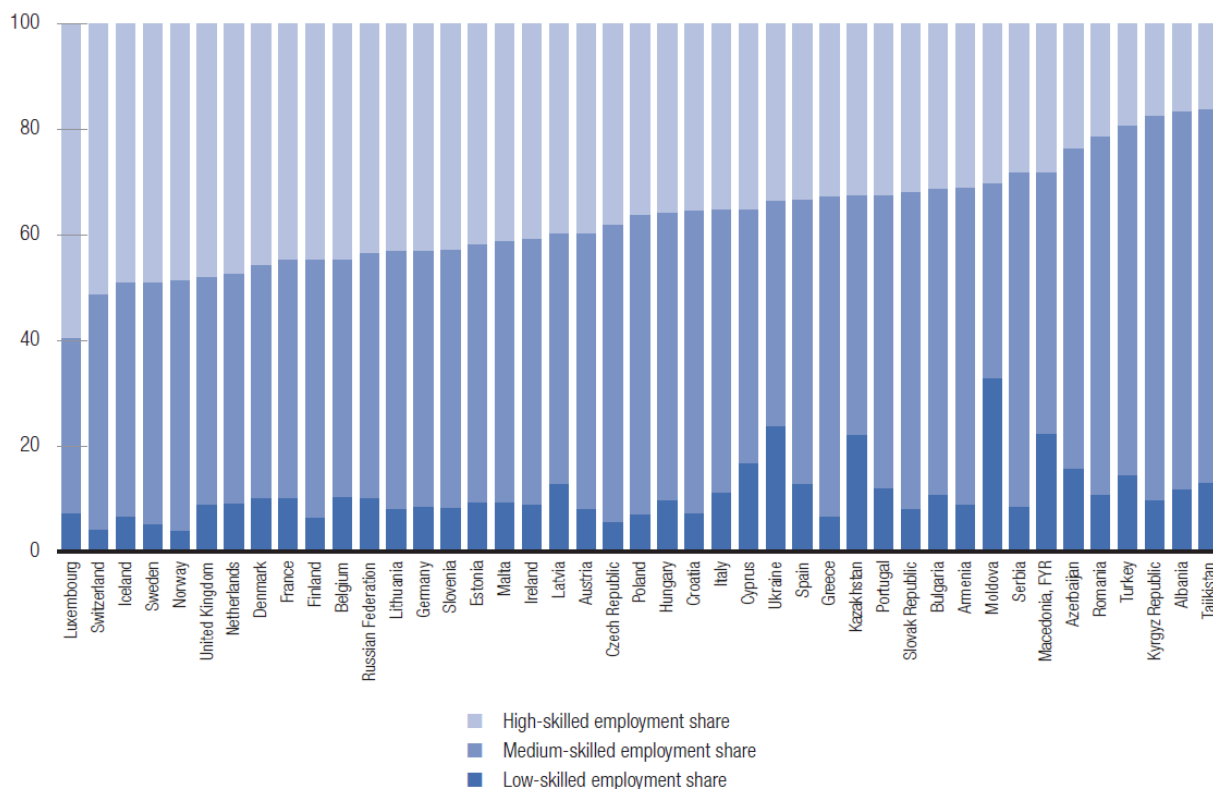
Bron: INSCOPE

Aantal werknemers per categorie (als % van totaal aantal werknemers per land)	Land	Ranking 2015	Ranking 2013	Verandering
	Finland	1	2	▲ 1
	Noorwegen	2	7	▲ 5
	Zwitserland	3	1	▼ 2
	Canada	4	10	▲ 6
	Japan	5	15	▲ 10
	Zweden	6	5	▼ 1
	Denemarken	7	9	▲ 2
	Nederland	8	4	▼ 4
	Nieuw-Zeeland	9	12	▲ 3
	België	10	11	▲ 1

◀ = zelfde ranking; ▲ # = stijging (van #) in ranking; ▼ # = daling (van #) in ranking

Figuur 1: Verdeling van aantal werknemers naar opleidingsniveau per land.

Bron: INSCOPE

② Nederland kan een voorbeeld nemen aan Scandinavische landen die uitblinken in lange termijn investeringen in de beroepsbevolking.

Uit het Human Capital Report 2015 komt naar voren dat over het geheel gezien de beroepsbevolking van Finland uitblinkt op vakmanschap. Noorwegen en Zwitserland complementeren de top-3 met respectievelijk de 2e en 3e positie (zie ook Tabel 1). In deze ranking valt verder op te maken dat Europa met 7 landen dominant aanwezig is in de top-10. Vooral de Scandinavische landen hebben een prominente positie in deze ranking.

Professor Henk Volberda licht toe: “Scandinavische landen en Finland in het bijzonder onderscheiden zich van andere landen door een subliem onderwijssysteem, weinig schooluitval, veel hoogopgeleide jonge mensen, het gemak om geschoold personeel te vinden, en door veel aandacht voor training van medewerkers. Hoogstaand onderwijs waarbij bijvoorbeeld basisonderwijs een academische graad dienen te hebben zorgt in combinatie met weinig schooluitval voor een toestroom van hooggeschoolde nieuwe

medewerkers. De moderne arbeidsverhoudingen bij Finse organisaties verenigen intensieve aandacht voor de medewerker als mens en het benutten én door ontwikkelen van hun talenten, kennis, en ervaring.”

③ Duitsland, Singapore, het Verenigd Koninkrijk, en de Verenigde Staten zijn opvallende afwezigen in de top-10 van uitblinkende beroepsbevolkingen.

In de lijst van meest concurrerende economieën van het World Economic Forum – ook wel bekend als het [Global Competitiveness Report](#) - zijn Duitsland, Singapore, het Verenigd Koninkrijk, en de Verenigde Staten over het algemeen te vinden in de top-10. Deze landen ontbreken echter in de top-10 van het Human Capital Report 2015 (zie ook Tabel 2). Zo hebben vooral Singapore en Duitsland van de top-10 van meest concurrerende landen een relatief lage score in het Human Capital Report 2015 met achtereenvolgens 24e en 22e positie. Deze twee landen stonden in de 2013-editie van het Human Capital Report nog wel in de top-10. Volgens Volberda geeft het onderzoek aan dat in Singapore twintigers relatief weinig actief zijn op de arbeidsmarkt (80e positie) en relatief weinig ingeschreven staan bij het beroepsonderwijs (83e positie). Ook kent de beroepsbevolking van Singapore en met name oudere generaties een relatief laag percentage dat basisonderwijs heeft gevolgd. Volberda geeft aan dat de relatief lage score van Duitsland deels toe te schrijven is aan de relatief hoge mate van vroegtijdig schooluitval van mensen tot vijftien jaar oud (106e positie), de relatief grote hoeveelheid langdurig werklozen in de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar (39^e positie), en de relatief hoge mate van werkloosheid (60^e positie) en lage mate van arbeidsparticipatie (47^e positie) van 55 tot 64 jarigen. Met een 8^e positie behoort Duitsland echter wel tot de top-10 van landen met een grote diversiteit aan vaardigheden van pas afgestudeerden. Volgens Volberda kan het verder verfijnen van de human capital ranking tevens een rol hebben gespeeld in de verschuivingen van positie van bovengenoemde landen.

De Verenigde Staten, nummer 17 op de Human Capital Index 2015, blijft onder meer achter ten opzichte van andere landen op het aantal inschrijvingen in het basis en voortgezet onderwijs (respectievelijk de 83^e en 38^e positie), op werkloosheid onder 15 tot 24 jarigen (60^e positie), en het aantal 25 tot 34 jarigen dat actief is op de arbeidsmarkt (78^e positie). Het Verenigd Koninkrijk heeft onder meer nog een inhaalslag te maken op het aantal inschrijvingen bij het beroepsonderwijs (67^e positie), werkloosheid onder 15 tot 24 jarigen (69^e positie), en op de arbeidsparticipatie van 25 tot 54 jarigen (56^e positie), en in de groep van 55 tot 64-jarigen (64^e positie). Ook Frankrijk heeft te maken met een relatief hoge werkloosheid onder de jeugd (94^e positie), onder 25 tot 54 jarigen (68^e positie) en onder 55 tot 64 jarigen (73^e positie), en het land kent een beperkte arbeidsparticipatie van 55 tot 64 jarigen (94^e positie)

Henk Volberda belicht tevens nog een positief punt voor Nederland op basis van de ranking: “Nederland concurreert intensief met het Verenigd Koninkrijk om bedrijven naar zich toe te trekken. Deze ranking geeft aan dat de Nederlandse beroepsbevolking als concurrentievoordeel dient ten opzichte van die van het Verenigd Koninkrijk om bedrijven aan te trekken of te behouden.”

Tabel 2 – Landen in de top-10 van het Global Competitiveness Report 2014 – 2015 en hun positie op de Human Capital Report 2015.
Bron: INSCOPE

Land	Positie op Global Competitiveness Report 2014 - 2015	Positie in Human Capital Report 2015	Positie in Human Capital Report 2013	Verandering in positie volgens Human Capital Report
Zwitserland	1	3	1	▼ 2
Singapore	2	24	3	▼ 21
Verenigde Staten	3	17	16	▼ 1
Finland	4	1	2	▲ 1
Duitsland	5	22	6	▼ 16
Japan	6	5	15	▲ 10
Hong Kong	7	-	-	-
Nederland	8	8	4	▼ 4
Verenigd Koninkrijk	9	19	8	▼ 11
Zweden	10	6	5	▼ 1

◀ = zelfde ranking; ▲ # = stijging (van #) in ranking; ▼ # = daling (van #) in ranking

Meer informatie:

INSCOPE- Research for Innovation, partnerinstituut van het World Economic Forum (WEF), is onderdeel van de Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM).

Rotterdam School of Management, Erasmus University (RSM) wordt consequent gerekend tot de top business schools in Europa en tot de top 3 in onderzoek. RSM biedt baanbrekend onderzoek en opleidingen ter verdere bevordering van excellence in alle aspecten van management. RSM is gevestigd in de internationale havenstad Rotterdam, een bruisend knooppunt van zaken, logistiek en handel. RSM richt zich primair op het ontwikkelen van zakelijke leiders met internationale carrières die gewapend met hun innovatieve gedachtegang een duurzame toekomst kunnen inslaan dankzij een gamma bachelor, master, MBA, PhD en executive programma's van het hoogste niveau. De ondersteuningsdiensten van RSM voor executives en alumni worden ook aangeboden vanuit het kantoor aan de Amsterdamse Zuidas, het hoofdstedelijke zakendistrict, en ook in Taipei in Taiwan. www.rsm.nl.

Voor nadere informatie over dit onderzoeksrapport kunt u contact opnemen met Prof.dr. Henk W. Volberda op 06/1297 2233; of per email op hvolberda@rsm.nl.